

Koliko vina se pridelalo na Francoskem.

Na Francoskem se pridelalo vsako leto poprek blizo 48 milijonov hektolitrov vina. Vsak hektar ga odvrže okrog 23 hektolitrov in na vsacega Francoza ga pride kakih 125 litrov. V teku zadnjih deset let je bila za vino najboljša letina 1875. leta, ko se je pridelalo nad 83 milijonov hektolitrov, najslabša pa 1879. leta z 29 $\frac{1}{2}$ milijonov hektolitrov, lani se je pridelalo tudi le nekaj nad 34 milijonov hektolitrov.]

Kmetijski shod

bode 19. t. m. v Trzinu. Županstvo vložilo je namreč pri c. kr. deželni vladi prošnjo, da bi ona poslala tje deželnega učitelja poljedelstva g. E. Kramar-ja, da bi se posvetovali, na kak način bi se najlože močvirnati travniki okoli Trzina osušili in namakali.

Životopisne črtice.

Anton Alojzij Wolf, knezoškof ljubljanski.

Spisal Ivan Lavrenčič.

„Beglücktes Krainerland,
Dem so ein Sohn entsprossen,
Dem dieses Heil erschlossen,
Das solche Gnade fand.“

Tako uskipelo je srce nemškemu pesniku Ignaciju pl. Lazzarini-u, ko je videl mnogobrojne sáde neumornega delovanja preuzvišenega vladike Antona Alojzija. I njemu pritrdila je Kranjska, ter nje sinovi radovali so se, da imajo sobrata tako vrlega, ki je rodú domačega vrli cvet, domovine kinč, stanú duhovenskega najlepši biser in vzor vikših dušnih pastirjev; njim pa največi dobrotnik. Zato bili so mu jako hvaležni in imeli so ga v najboljšem spominu, osobito, da so posnemali po svoji moči njegova budilna in vzorna dela. In kot njegovi vrstniki hraniti ga moramo tudi mi v najboljšem spominu, kajti dobrote, ki jih je trosil pradedom, trosil je in trosi jih še dandanes nam in trosil jih bode našim potomcem. Da se ga pa dostojno in vredno spominjamo, poznati moramo zadostno njega in njegove zasluge. In temu zadostiti hočemo z veseljem vsaj deloma v „Novicah“, tembolj, ker je ravno letos stoletnica njegovega rojstva.

I.

Anton Alojzij Wolf porodil se je 14. junija l. 1782. v Idriji, preslavnem rudarskem mestu na Notranjskem. Oče bil mu je Gašper, c. kr. rudarski uradnik, in mati Kristina roj. Kahl, svojim otrokom preljubeznjiva in preskrbna odgojevalka; imela je namreč še enega sinka Josipa Rajmunda in dve hčerki Marijo in Antonijo Alojzijo. Kakor hitro se je jela razvijati dušna moč v mladem Alojziju, moral je komaj sedemletni deček v domačo šolo, kjer je dovršil na radost roditeljev svojih z dobrim vspehom trirazredno ljudsko šolo in prva dva latinska razreda. Jeseni leta 1794. pelje skrbna mati nadepolnega sinka v Ljubljano, in vpiše ga v tretjo šolo. Stanovanje in rejo preskrbi mu pri neki pobožni stari ženici, ki bi vedela veliko povedati o njem, da bi je ne pokrivala zemlja. Kolikor sem poizvedel, bil je jako marljiv in priden; iger součencev svojih se je udeleževal le redko in to še le potem, ko se je do dobra naučil šolske naloge. V šoli in zunaj šole je bil tih in miren, do součencev

svojih prijazen, a učenikom pokoren. Da je to veselilo roditelja njegova, osobito pa mater, se razume; ali žal, da je nehalo prerano býti srce plemeniti gospé — umrla je namreč 29. marcija l. 1796., komaj v 40. letu svoje starosti. Jako užaljen, a udan v voljo božjo nadaljuje Alojzij svoje študije, ter dovrši 3 leta pozneje — leta 1799 — poslednji tečaj modroslovja z najboljšim vspehom.

Sedaj bil je na razpotji — kak stan naj bi si bil izvolil? Vsak, ki je poznal njegovo čisto нравno in pobožno življenje, si ni mislil družega, nego da se bode posvetil duhovenskemu stanu. In to je tudi storil, vsaj to je hotela ljubezen, ki jo je gojil od mladih nog do duhovénstva. Radovoljno sprejme ga v semenišče Nj. preuzvišenost Mih. baron Brigido Marenfelški in Brezovski, tedanji nadvladika ljubljanski — tembolj, ker so spričevala njegova svedočila, da je pridobil gojencem stanu duhovénškega mladeniča duhovitega in plemenitega. Marljivo in navdušeno pripravlja se za bodoči stan, ter dovrši preskušnje iz vseh predmetov v vsakem tečaju z odliko; in zato ni čuda, da je bil veselje svojih učiteljev, osobito Jurija Dolinarja, profesorja zgodovine in cerkvenega prava — moža, ki je hranil Alojzija do 94. leta svoje starosti — to je do smrti v najboljšem spominu.

Ker je bil po dovršenih bogoslovskih naukiah za svečeniški stan še premlad, posveti ga nadškof Brigido l. 1803. le v subdijakona in dijakona, ter ga postavi za kateheta ljubljanskim rokodelskim učencem; zraven pomagal je nadškofijskemu notarju v pisarni. Leto pozneje 15. decembra, dasi še ni dosegel kanonične starosti, posveti ga nadvladika z dovoljenjem Nj. svetosti papeža Pija VII. — komaj 22 let starega — v mašnika. Štiri dni potem imenuje ga uže stolnim kaplanom in nemškim pridigarjem, svojemu notarju pa pomočnikom. Dušne moči bile so sicer kos težavnemu poslu, nikakor pa telesne; Alojzij boleha in vikši škof poslati ga mora nehoté 2. avgusta l. 1805. za beneficijata v njegovo rojstno mesto Idrijo. Ko nekoliko okreva, podeli mu 10. aprila l. 1806. tudi eno tamšnjih kaplanij.

Takoj ko se mu zdravje utrdi, pokliče ga Brigido zopet v Ljubljano; imenuje ga svojim tajnikom in postavi ga vnovič za kateheta rokodelskim in kupčijskim učencem. Vestno opravlja svojo službo; osobito pa je učencem svojim ne le izvrsten učitelj, ampak tudi skrben oče. Leta 1807. hrepeni po dušnem pastirstvu; v to svrho podvrže se župnijskemu izpitu (konkurzu) in prebije ga z odliko. Ali človek obrača, Bog obrne. Ko odide nadvladika Mih. baron Brigido Marenfelški in Brezovski na nadškofijski sedež Cipski na Ogerskem, zasede stol odslej škofije ljubljanske Anton Kavčič rodom Idrijčan, ki imenuje Wolfa kmalu po prihodu svojem 31. oktobra leta 1807. notarjem in voditeljem konzistorijalne pisarne in tri leta pozneje še začasnim učiteljem modroslovja na liceji ljubljanskem.

(Dalje prihodnjič.)

Zgodovinske stvari.

Česki kralj Karol I.

Spisal Fr. Jaroslav.

(Dalje.)

Med tem, ko je Karol vse te zadeve v nemški državi opravljal, skrbel je po očetovski tudi za Česko, in pri tem je razvijal tako veliko delavnost, da izbuja na začudenje in hvaležnost tudi pozno potomstvo. Karol